

IN XPI NOMINE INCIPIT LIBER OFFICII
ORUM. QUE ROMANU
ORONE APPELLANT; de natale
dñi.

ACRATISSIMA
HUIUS DIEI NATIVI
TAS IDEO DICITUR.
QUOD IN EA NATUS
EST XPC.

Anno uidelicet iuxta hebraicam
ueritate a conditione mundi. ter

millesimo. nongentesimo. quinquagesimo secundo. Secundum
alios uero anno. G. C. XC VIII. qui est annus imperii octauia
ni cesaris augusti. xlii. Quo compressis cunctarum per orbem
terrae gentium motibus. firmissima pace ordinante do patre.
IHE XPC sexta mundi etatem suo consecrauit aduentu;

Quocirca congruum erat. ut pax per totum orbem constituta
esset. et homines perduelles cessarent abellis & inimicis.

Uiae quoq; publicae tunc fieri iussae sunt. quia uerissima uia
debebat nasci. & ut ab hominibus potuisset agnosci. homo

fieri dignatus est. Ut enim illos alloqueretur. uerbum caro factum est.
Sed antequam ex uirgine nasceretur. portenta insignia in caelo & in
terra patuerunt. Quadam namque die cum caesar augustus urbem
romam ingrederetur. hora circiter diei tertia. repente liquido
ac sereno caelo instar arcus caelestis orbem solis ambire uisus est.
Illum nempe praesagiens. qui ipsum solem mundumque totum & fecit
set. et regeret. Ea siquidem tempestate. xxx. seruatorum. dominis
reddidit. Tria milia etiam quorum domini non exstabant. in crucem
legit. Deinde ouans ingressus. omnia populi romani debita dona
uit. aboliuit literis. Per idem tempus fons olei largissimus de taberna
meritoria per totum fluxit diem. Nimirum christi gratiam significans. ex
eadem taberna. hoc est larga ecclesia novos populos ex gentibus pro
cessuros. In multis etenim signis augustinus caesaris aduentus christi desig
nabatur. Unde bene caesar possessio principalis. augustus solle
mniter stans interpretatur. Quinimmo christum exprimens. qui om
nia sollempniter possidet. omnesque principatus potentialiter op
tinet. Cyrinus preses qui heres interpretatur. significat petrum.
cui hereditas ecclesiae a domino largita est. Quia cum exisset edictum
a praefato caesare. ut describeretur uniuersus orbis. praedictus
cyrinus ad iudeam missus est. census hominum possessionesque descri
biturus. In qua descriptione inuenta sunt ciuium romanorum quadragies
semel centena & lxxiii. milia. colonie deducte. Nam antea idem
omnibus prohibuerat. ut nemo illum dominum ausus fuisset appellare.

5
ob id quia eo imperante nasci deberet ille uerissimus dñs pariter &
imperator . Conceptus namq. tradit̄ . viii . kl . apr̄tis . a quo sub putant̄
dies . ccl . xxvi . id sunt menses . viii . & dies vi . usq. viii kl ian̄r . quando
credit̄ nat̄ sulphicio & camerino cōsulibus . Aptissimū namq. erat ut eo
tēp̄r esset cōceptus quo mundus p̄ ipsū factus ē . & in quo fruct̄ terrē
uiuificent̄ . & in eodē nat̄ quo crescit longitudo dies . & noctis tenebrę
diminuunt̄ . Sed querendū ē cū in nocte dicat̄ natus . cur angl̄s pasto
rib. euangelizat̄ dicens . Natus ē uob̄ hodie saluator . Hodie em̄ dix̄ .
hoc ē . indie noui testam̄ti quando finē ignorantie tenebris dedit . &
initiu scientie lucis posuit . Sed & hoc cōueniebat ut circa illā horam
noctis nasceret̄ . qua amortuus resurrex̄ . Unde salomon . Dū mediū
silentiū tenerent om̄a . & r̄t̄q̄ . Querendū etiā cur hec festiuitas n̄ habet
eandē uarietate quā pascha & pentecostes . scilicet ut mundarent̄ dies
septimane quas macularunt peccatū adx̄ . Unde auḡ . Nosse oportet
diē natalis dñi . n̄ in sacramento celebrari . sed tantū ad memoria reuo
care qđ nat̄ sit . Ac p̄ hoc nihil opus erat nisi reuolutū diē anni quo
ipsa res facta ē . festa deuotione signari . Pascha uero & pentecoste
n̄ solū qđ factū ē . ad memoria reuocamus . i . qđ mortuus ē & resur
rexit . sed illa que circa eū testant̄ ad sacram̄toꝝ significationē
intellegimus . Uigilie ū que a pastorib. hac nocte custodiebant̄ .
in .iiii . diuidunt̄ . scilicet leges .iiii . significantes . Prima naturalē .
scđm̄ moisaicā . tertiā p̄phetarū . quartā noui testam̄ti . in qua
pastorib. . i . de ecclesiasticis doctorib. apparuit . & nos cū pastorib.

uigilare debem⁹ . ut meream⁹ illud suauissimū armonicū qđ hac nocte
primo cantatū ē audire . Gta in excelsis dō . & r̄lq̄ . Unde etiā sc̄l̄ teles
phorus papa puigiles nos malens fore missas celebrare fecit . scilicet
in recordatione natiuitatis xpi . seu concentus angelici . Alia ū missa
que sequit̄ signat nouā luce gaudiū . qua p̄ incarnati uerbi misteriu
p̄fundim⁹ . seu p̄t̄ uisitacione pastorū ad p̄sepe dñi . in quo inuenit
panē uiuam . q̄ cotidie a fidelib⁹ manditur . Romani hanc noctē ita
celebrant . Primo die uigilia natalis dñi . hora nona canunt missā
ad sc̄am mariā . Qua expleta . canunt uesp̄inale si . naxi . Dehinc
uadunt ad cibum . In crepusculo noctis intrat apostolicus adui
giliā in p̄fata ecclesia . tam n̄ cantant ibi introitū . sed expletis
uigiliis & matutinis sic in antiphonario cōtinent̄ . ibidē canunt
primā missā in nocte . Qua expleta uadunt ad sc̄am anastasiā .
canere Alia missā de nocte . Dehinc p̄gunt ad sc̄m petrū ut ibi
uigilē celebrent . Ab eo loco ubi inuenerint eos p̄fallere . qui ibidē
excubant . Ipsi em̄ intrant ad uigilē solito tēpore in p̄cessu
noctis . & canunt inuitatoriū . & p̄secunt̄ ordinē antiphonarū .
unde etiā dupla officia in romanz antiphonarū hac nocte descri
buntur . **DE CIRCUMCISIONE DÑI**

Hæc circūcisio nihil aliud ē . nisi abscisio in carne p̄putis qđ solis
iudeis imperatū ē . Unde etiā abrahā sumpsit initū . quando
ei ad dño p̄ceptū est . Circūcidet̄ ex uobis om̄e masculinū . & infans
octo dierū circūcidet̄ in uobis . Ut esset signū foederis inter dñm

6
hominesq; fideles. & purgarentur ab omni inquinamento carnis & spūs. ius
sac̄e caro circūcidi. & qd̄ hodie nob̄ infide baptismus xpi. hoc p̄stabat
illis circūcisione die octaua qua resurrex̄ a mortuis. excepto qd̄ circūci
sis necdū regni caelestis patebat ingressus. Sed querit̄. cū dñs in
ueteri testam̄to iussit circūcidere. & ipse in nouo circūcisus ē. cur de
nuo cessauerit circūcisio. Ipse n̄ uenerat legē soluere sed adimple
re. neq; ut dissimilis uideret̄ patribus. sc̄is & p̄phetis. ex quorum
p̄sapia sc̄dm carnē nasci dignatus ē. Adcirco uoluit circūcidi. siue
ut excusationē auferret iudeis dicendi. Dissimilis es patribus.
ideo nolimus credere in te. Sed quia uetera transierunt & ecce
facta s̄ noua. oportet nos circūcidi non carne sed spū. Xpc̄ enī sicut
p̄ nobis mortē suscepit. ita circūcisionē non respuit. ut nos in spū
circūciderem̄. quō circūcisione cordis delectat̄. sicut p̄pheta aspi
ratur. Innouissimis circūcidet dñs corda ur̄a. & non corpora.
Hac̄ ē uera circūcisio cordis. ut deponamus ueterē hominē cum
actibus suis. & induamus nouum qui secundum dñm creatus est.

DE OCTAUA DÑI

Iste octaua die circūcisus ē. Iste dies octauus omnē plenitudine
in se optinet. & est perfectus numerus. ipse est dies enim dominic⁹.
& dies resurrectionis dñi. Unde uero initium sumpsit liber le
uiticus pandit. Dies inquit octauus erit celeberrimus atq; sanctis
simus. & paralipomenos. Porro mathathas cum leuitis in c̄tha
tis poctaua canebant epinikion. quod significat triumphum. **Q**

dn̄i. & tituli psalmi. vii. & x. p octaua inscribuntur. Namq. b octa
ua dies ad aeternā p̄inet requiem. Unde anobis singulari numero
accipitur. qui nullo succedente mutatur. Hic uero mundus non
recipit hunc octauum diem qui est singularis. sed illū quod uocam^o
octuū. eo quod finito .vii. redit semper ad primum. Nonnulli
p hanc octauam. aduentum dn̄i sc̄dm putant significare.
Unde amos ppheta. Ve concupiscentib. diem dn̄i. ipse ē dies tenebre
& non lux. Et sophonias. Vox diei dn̄i amara & dura. tribulabit^r
ibi fortis. Illi uero qui istum diem a constitutione mundi arbi
trantur post sex milium annorum fore uenturū. eo quod. vii. die
dn̄s ab opere suo legitur cessasse. mille scilicet annos. p singulos dies
cōputantes q̄ legitur. a conspectu eius. mille anni sicut dies unus.
n̄ satis attendunt quod dn̄s in euāgelio hunc diem nec filium hominis
nosse a stipulatur. Unde nimis importunum illud studiose querere
quod nobis diuina p̄udentia noluit reuelare. Sane illam diem mag
nam. & singularem amare & sperare debemus. quoniam propheta
dauid sciens unam uocabat dicens. Quia melior ē dies una matris
tuis sup milia. Hae uero octauae. quas hodie colimus. adeo reuerenter
celebrantur. quia primis diebus concurrunt sicuti unus dies dominicus
ad alterum. qui eodem ritu celebratur. Hodie enim aduentum
hominū ad xpm̄ celebramus. & innatiuitate eiusdem aduentum
illius ad homines.

DE KALENDIS IANUARI.

7

Hae kt. scdm̄ clementia gentilium. potius dicende sunt cauende
quā kt. ei siquidem tempestate quando iudices perant filus isrl.
hoc ē ante samson fuit quidam princeps gentilium. italica nomine
ianus. a quo ianuarus mensis postea nuncupatus est. Hunc uero
ianum imperiti homines qui dñm non cognoscebant quasi regem
metuebant. & pro dō illum colere coeperunt. Duasq. facies figura
uere ppter orientem & occidentē. necnon & quadrifrontem appel
larunt. i. ianum geminum. ppter quatuor partes. seu elementa.
iii. atq. temp̄. iii. Sed cum hoc facerent monstrum potius forma
bant quam dñm. Unde numa post romulū. primum mensē anni
uoluit tanquā bicapitis diei mensē respicientem transacti anni
finem futuriq. principia. & ianuarium uocatum. eo quod sit
limes & ianua anni. Unde imperiti homines ueluti dñm colentes.
diem ipsum multis spurciis sacrauerunt. Quidam mutabant
se in species monstruosas. inferarumq. habitus transformabant.
Alii in femineo gestu mutati. uirilem fortitudinem non habent.
qui in mulieris habitum transierunt. Aliqui fanaticis auguris
pfanabantur. perscrepebant saltando pedibus tripudantium
plausibus. Non nulli ita auguria obseruabant. ut focum de
domo sua. uel aliud quodcumq. beneficium cuiquā petenti mi
nime tribuerent. Diabolicas & iam scenas. & ab aliis accipiebant.
& ipsi aliis tradebant. Necnon & iam mensulas plenas adman
ducandum tota nocte paratas habebant. Credentes qđ kl̄ian.

p totum annum p̄stare possent; & quia his atq; aliis miseris mun-
dus uniuersus repletus erat. statuit uniuersalis ecclesia ieiunium
publicum in isto die fieri. quatinus his calamitatibus auctori-
vitae finem imponeret. Sed quia dno largiente haec a fidelib;
p̄nihil habentur. licet quantulocumq; similitudines quod absit
adhuc liceant inferis hominib;. omni tamen conuincite prohiben-
de sunt atq; pellende. Neq; enim aliud quicquam noui in istem
kalendis p̄sumendum ē. nisi quod & in aliis kalendis mensiu;
excepto quod octauae dominicae cum eximio cultu celebrentur ut
supra p̄fixum ē. Sed neq; illud reticendum. quod cum quadā die
haec superstitiones diabolicae romae agerentur. Quidam sc̄s
almachus cum diceret. Hodie octauae diei dominicae sunt. ces-
sate ab his superstitionibus idolorum & sacrificiis pollutis. iubente
aripio urbis p̄fecto. hac de causa m̄fectus ē. **DE THEOPH**
Sollemnitas haec sacratissima quae a grecis theo-**NIA DNI;**
phania nuncupat̄. Latine uero apparitio. seu ostensio. t̄ mani-
festatio m̄pretatur. multimoda in se continet m̄stera. Cum
enim xp̄c̄ nup̄ ex alio uirginis egredere. magi chaldei in oriente
stellā uidentes nimia claritate fulgentē. ita ut solē luce superaret.
ut erant edocti. in cursu astroꝝ animaduertē hanc eē stellam.
quā olim balaam madianita. cuius traditionem sequebantur
p̄dixerat. ita ad futuram. Oriet̄ stella ex iacob. & reliqua.
Uidebat̄ enī sidus p̄ diem. Istoz enī magoz. prim⁹ Ioroastres rex

8
extitit. a quo originem feruntur duxisse. hi elementa concutiebant
turbabantq; mentes hominum. Existorum genere quondam in aegypto
refecerunt moysi uertentes uirgas in dracones. aquasq; in sanguinem.
Hi astrologi dicti. necnon gentiliaci pp̄ nataliū considerationes.
Geneses enim dierum hominū p̄ duodecim sidera caeli describebant.
Siderum quoq; cursu nascentium mores euentusq; p̄nuntiabant. i.
quis. quali signo fuisse natus. aut quem effectum haberet uitae
qui nascebatur. Hi uulgo mathematici appellabantur. Cuius sup
stitutionis genus. constellationes leani vocabant. id notationes siderum
quomodo se haberet cum quis nasceret. Idem aut stellas imp̄tes.
nuncupabantur. sicut & de his legitur qui in euangelio natum xpm
annuntiauerunt. Postea autem solo nomine mathematici.
Cuius artis scientia usq; ad euangelium fuit concessa. ut xpo edito
nemo exinde naturam alicuius de celo interpretaretur. Unde
mox p̄ turbati atq; contriti ex uisione sideris. acceptis munerib;
p̄eunte eos stella. ad xpi cunabula tertio decimo die quod est
hodie in bethleem p̄ueniunt. Quem traxatis uultib; adorantes.
licetata ē sagax curiositas chaldeorum. quia illum uidebant
in terris editum. quem in celis cognouerant astrorum fatibus
p̄sagatum. Cui & iam munera offerunt. hoc ē. aurum. tus.
& myrram; quia a longe ueniunt. gentium populos lucem
fidei cognituros p̄sagiunt. P̄ aurum. rex ostenditur.
In ture. d̄s d̄moscitur. P̄ myrram. homo passus atq; sepultus.

Hæc dona iuuenius p̄br̄ mire conclusit. tus. aurū. mirrā. regiq. ho
miniq. dōq. dona ferunt. **DE BAPTISMO DNI.**

Expletis xpi quasi triginta annorum curricul. uenit in iordane ad io
hannem ut baptizaret̄ ab eo. anno uidelicet. quinto decimo imperii
tiberii cesaris. sub ualeriano & asiatico consulib. necnon iudea. iiii.
tetrarchis dominantib. id herode philippo. & lissana filis herodis
maioris. seu pilato p̄side romano. agentib. pontificatū anna & cupha.

Parati enim erant ab initio mundi sc̄dm̄ hebraicā ueritatem. anni. iiii.
adnotato qd̄ xvi. anno tyberii principium fuerit. lxxx. i. iubelei.

Iuxta. lxx. uero editionem. anni s̄. v. cc. xx. viii. A tribus enī causis
baptizatus ē dñs. Primo. ut quia homo erat. omnem iustitiam
legis impletet. Secdo. ut baptismo suo iohannis baptismum c̄p̄bar̄t.

Tertio. ut iordanis aquas sc̄rificans. p̄ descensionem columbe. sp̄s sc̄s
in luacro credentium monstraret aduentum. Post baptismum.
ilico ductus ē in desertū aspiū. ut temptaret̄ diabolo. & ieiunaret̄
p̄ nob. xl. dieb. & quadraginta noctib. Sc̄dm̄ hanc rationem.
certum ē ieiunium ab baptismo dñi. & solutū ē. xv. kl̄ martii.
quando diabolus confusus ab eo recessit. Ab hinc quoq. in popu
los iñc̄ xpc̄ salutarem uiam annuntiat signis atq. uirtutibus
uera comprobans eē quæ diceret̄. Miracula & iam quæ in euā
gelio scripta sunt. inchoat facere. Unde primum miraculum
p̄ reuolutionem anni quando uocatus ē ad nuptias. aquas in
uinum conuertit. quod ē tertio die post uocationē discipulor̄.

ceptum

9

Uinum istud ex aqua factū. diuina p̄cepta. seu scripturas sc̄as mera-
cissimū uigorem caelestis sapientiae continentēs intellegimus.
Hae nuptiae gaudia salutis humanę significant. Sex ydriae. vi
mundi aetates designant. p̄ quas iusti figurā dñi p̄tulerunt.
Per archirridinū. fortissimū p̄dicatōrē paulū intellegimus.
Fecit etiam hodie magnum miraculū. quando de quinq. panibus
& duob. pisibus. quinq. milia hominum p̄auit. Quinq. milia
hominū qui quinq. panibus & duob. pisibus p̄asti sunt. aeclesiae
sunt populi. qui post quinq. sensus corporis. alimento legis spirita-
lia xp̄o restitunt. & duplici testamēto. quasi gemellis piscibus
saturant. Neq. hoc pretereundū est. quod haec sc̄a natiuitas xp̄i
tot illustrata misteris. honoratior est quam prima. Tunc tan-
tum modo natus ē. & angelus pastoribus affatus ē. hodie uero
amagis cum muneribus adoratus est. Hodie cum iordanicis
aquis tingueretur. filius dilectus a patre uocatus est de celo.
& sp̄s sanctus in specie columbae super eum uisus est. nec non
post baptismi sacramentum caput draconis contritum est.
Hodie ex aqua uinum factum ē. eidemq. caelesti sponso aec-
lesia iuncta est. insuper et quinq. milia hominum ab eo
refecta sunt. & ideo manifestatio interpretatur. quia in
his manifestare se hominibus dignatus est. Quod autē in
hac festiuitate nemo p̄sumat baptizare. sed leo papa in decre-
talib. p̄hibet ita. Siquis autem epiphaniae festiuitatem

quae in suo debito honore ueneranda ē. ob hoc existimat habere
priuilegium baptismatis. sciat illius baptismi aliam gratiam.
Aliam fuisse rationem. nec ad eam pertinuisse uirtutem. qua per
spiritum sanctum renascuntur. Dñs non indigens remissione
peccati. nec remedio renascendi. sic uoluit baptizari quomodo
& circumcidi. Sed tunc regenerationis potentiam sanxit.
quando de latere illius pfluxerunt sanguis redemptionis. &
aqua baptismatis. Unde in baptizandis electis qui secundum
apostolicam regulam. & exorcismis scrutandi. & ieiunio sancti
ficandi. & frequentibus sunt p̄dicationibus imbuendi. duobus tan
tum temporibus. i. pascha & pentecostes esse seruanda. Excepto
p̄ mortis periculo. in persecutionis angustiis. & in timore naustra
gu. Aptissimum namq. ē ut in morte crucifixi. & in resur
rectione mortui potentia baptismi. nouam naturam condat
exuere. ut in renascendis. & mors xpi operibus dicente ap̄to.
An ignoratis quia quicumq. baptizati sumus. p̄ triduanam
enim sepulturam. imitatur trina demersio. & ab aquis leuatio
resurgentis instar de sepulchro; **DE YRAPANTI.**

De hac festiuitate & aliis festiuitatibus
sc̄ae mariae. in gestis pontificalibus legitur. quod sergius papa p̄cepe
rit lectanias fieri in die p̄sentationis dñi in templo. Ita enim scrip
tum ē. ut in diebus annuntiationis dñi. dormitionis. ac natiui
tatis sc̄ae di genitricis mariae. & sc̄i symeonis quod yrapanti dicitur

16

græc. cum lactanijs exeat a scō adriano. & ad scām mariam populus
occurrat. Ipsa ergo die aurora ascendente p̄cedit omnis clerus seu
populus cum lactanijs & antiphonis ad ecclesiam scī adriani ex
pectantes pontificem. Ingressus pontifex in sacrarium. induit se
uestibus nigris. & clerus similiter. Posthæc accipiunt singulos cyreos
de manu pontificis. deinde ex iussu pontificis inchoat scola.
A Exsurge dñe. P̄ os aurib. nr̄is audiuim⁹. Etegre dicitur pontifex
desiderario cum ministris annuente eo scolæ primo ut dicant
gloriam. Deinde vadit ad altare & orat usq. ad expletionem
gloriæ. Post orationem osculato altari & diaconi similiter
hinc inde dicit scola. V̄ opus quod operatus es. absq. kyrieleyson.
Antiphona expleta sc̄ns pontifex ante altare dicit. Dñs uob̄c̄.
& oremus. & diaconus dicit. flectamus genua. Si tamen infra
septuagesimā euenerit. Sequitur oratio. Crudi q̄s dñe plebem
tuam. & cetera. Hæc expleta inchoat scola p̄ uiam antiphonā.
Adorna thalamū. Item. aue gr̄a. Item. Responsion. Cum autē
appropinquauerint atrio ecclesiæ sancte marie. faciendę sunt
lactanijs. His expletis ante altare. & ingresso pontifice in sacrarium.
inchoat scola ad introitum. AN̄ Suscepimus d̄s. Ipsa die non can
tatur gr̄a in excelsis dō. si infra septuagesimā euenerit.
Deinceps missa p̄ agitur ordine suo. De hac festiuitate dicit &
beda sacerdos & doctor eximius in libro de temporibus. Secundo
mensē dixit numa februo idē plutoni. qui lustrationum

potens credebatur. Lustrariq; eo mense ciuitatem necesse erat
quo statuit ut iuxta diis manib; soluarentur. Sed hanc lustran-
di consuetudinem bene mutauit xpiana religio. cum immense
eodem die sancte mariae plebs uniuersa cum sacerdotibus ac mi-
nist^{ymis}is. modula deuota per epistolas perq; congrua urbis loca pro-
cedit. Datosq; a pontifice cereos in manibus gestant ardentis.
& augete bona consuetudine id ipsum inceteris quoq; eiusdem
beatae matris & perpetue uirginis festiuitatibus agere didicit.
Non utiq; illustrationem terrestris imperii quinquennem. sed in-
perennem caelestis regni memoriam. quando iuxta parabola
uirginum prudentium omnes electi lucentibus bonorum
actuum lampadibus obuiam sponso aeregi suo uenientes mox
cum eo ad nuptias supernae ciuitatis intrabunt. **Tom.**

Septuagesima computatur secundum **DE SEPTUAGESI**
titulationem sacramentarij. & antiphonarij nouem ebdoma-
dibus ante pascha in septima sabbati. Populus di in babilone
detentus. est captiuus septuaginta annis. Quibus expletis.
reuersus est hierusalem. Septuagesimus numerus ad memoria
nobis reducit omne tempus praesentis seculi. quo alieni sumus
a caelesti hierusalem. Ideo auctor nostri officij. septuagesi-
mam posuit in officij nostris. ut hoc tempore ad elucis
abstinendo. ostenderemus in nostra conuersatione qualiter
per omne tempus saeculi uiuere debeant. qui post baptismo

4

peccatis se alienant ac caelesti hierusalem.
Nam quod per septuaginta annos populus de captiuitate
reueratur. quis non uideat post euoluta tempora quae
septenario dierum numero transcurrunt. & iam nobis
idest ecclesiae dī ad illam caelestem hierusalem
ex huius peregrinatione redeundum. Quia prop
ter alleluia illo tempore non cantatur apud nos
nec gloria in excelsis dō. quae sunt cantica caelestia.
Dicitur enim in psalmis. Quomodo cantabimus
canticum dñi in terra aliena. Sunt qui primam
ebdomadam septuagesimae sine aliquo articulo
nouellae conuersationis ducunt excepta mutatione
all. & quibusdam locis dalmaticarum & intermissi
one gloria in excelsis dō. Graeci proximam ebdoma
dam idest sexagesimam sanctificant suo ieiunio.
Clerici nostri auctore thelesphoro papa sequentem
idest quinquagesimam. qui conficitur septem
ebdomadarum ieiunium ante pascha.
Praeceptor tamen officii nostri ampliorem
mutationem requirit. quam nos agamus consti
tutione officii sui. Ipsum enim ieiunium
intimauit in prima oratione missae dicens.
Ut qui iuste pro peccatis nostris affligimur.

Hic enim afflictionem sonat. in introitu quoque dicit. Circum
dederunt me gemitus mortis. dolores inferni. Propter hos do-
lores non possumus lactari & secari esse. sed preparare nos debemus
ad bellum. ut apostolus ait. Omnis qui in agone contendit. ab
omnibus se abstinere. Dicit ambrosius. Ab omnibus quae vitan-
da eadem tradit disciplina cum sciatur coronandum quantum magis
observandum est quibus omnis permissa est salus. Unde autem
abstinere debeamus qui bellaturi sumus. docet apostolus dicens.
Fornicatio & omnis immunditia aut avaritia nec nominetur
in vobis. & cetera. Thelesphorus papa nonus post beatum
petrum apostolum in sede romana. constituit ut per o[mn]es hebdomadas
abstinentiam observarent quod adhuc multi faciunt.
Quod tempus tunc duas ob causas quinquagesimam

placuit appellari. ut quia in ordine. L. numerus post quadragesimū
 constat. ut quia exinde quinquaginta dies sunt in scām resurrectionē;
 Postmodū melciades papa natione a fer. trigesimus quartus post
 scām petrū. constituit. ut nemo presumeret. in prima ut quinta
 feria ieiunare. In prima ppter dñi resurrectionē. In quinta
 quia in ea cenauit dñs cū discipulis suis. & in ea ascendit in celū;
 Tunc placuit fidelibus. ut octo ebdomadas ieiunio consecra
 rent. & primā dominicā quadragesimā nominarent. non ppter
 sexagenarium diē numerū. sed ppter usum locutionis nr̄ae.
 quia sicut quadragenario quinquagesimus. ita quinquagena
 rio sexagesimus. & sexagesimo septuagesimus coaptatur.
 A sexagesima usq; in pascha. octo sunt ebdomade. Ex quib; singu
 lis si primā et quintā feriā de abstinentia subtrahas. ut mel
 ciades instituit. et ipsū diē scām pasche. quadraginta tantū
 dies remanent abstinentiæ. ad imitationē dñi nr̄i ih̄s xp̄i;
 Septuagesima ideo a fidelibus fertur celebrari. ut et decimas dieꝝ
 dō reddere. et nihilominus primā & quintā feriā et sabbatum
 possint a ieiunio relaxare. A lxx. nāq; usq; in pascha. nouē sunt
 ebdomade. quæ faciunt. lxxii. dies. Ex quibus si de unaquaq;
 ebdomada tres prefatos dies subtraxeris. & sacrū diē paschale.
 xxxvi. dies in decimatione anni ieiunas. Ille autē qui sabbatū
 constituit honorandū. non ppter legalia mandata hoc fecit.
 sed quia requieuit illa diē dñs in sepulchro. Auctō in libro. xv.

de ciuitate di. Non omnia inquit quae gesta narrantur. aliquid etiam
significare putanda sunt. sed propter illa quae aliquid significant.
etiam illa quae nihil significant atroxuntur. Non solo uomere aratur.
sed ut hoc possit fieri. etiam cetera aratri membra sunt necessaria.
Nec soli nerui incytharis aptantur ad cartum. sed ut aptari possint.
insunt & cetera. **ITĒ ALITER.** Quare dicit septuagesima. cum
ab ea die usq; in pascha non sint plusquam .lxiiii. dies. Consue-
tudo est scripturarū diuinarū. ut omnis numerus ex quo qua-
libet decada transierit. ut tertius monadis incurrat. non depu-
tetur idem numerus pcedenti decadi. sed ei adque tendit. Lege
librū genesis in genealogia filiorū noe. **ITĒ ALIT.** Cur dicit
septuagesima. cū ab illa die usq; in pascha non sint septuaginta
dies. Septuagesima tendit ad sabbatū ante octauas paschae.
quando hi qui in uigilia paschae baptizant alba uestimenta de-
ponunt. & tunc confirmari eos oportet ab epō. & p impositionē
manus accipere spm scm. Et quia septē dona sps scī describunt. recte
qui hunc accepturi sunt septuagesimā celebrant. Quā enī septenarius nume-
rus per se. hoc idem signif perdenr multiplicat; Sexagesima tendit
usq; ad mediū pasche. id. iiii. fer ebdomade paschalis; Quinquagesimā tendit
ad ipsū diē pasche; Quadragesimā ad diē cenę dñi; Cōputa ergo dierū nu-
merū qui sunt in abstinentia. a lxx^{ma}. usq; quadragesimā. & inuenies ter senos.
id. xviii. dies. exceptis dominicis diebus. Quē numerū si p duplicare por-
tionē diuidas. inuenies in una parte. vi. in altera. xii. Sex autē ad

xii. simpla. xii. ad. vi. dupla proportio est; Itē inter caenā dñi & diem pasche duo sunt dies. et inter pasca et medium paschae quē quarta feria .ii. sunt dies. quo tendit. Lx. et ab ipsa die usq. sabb quo Lxx. peruenit. similit duo. qui sunt simul vi. Quatuor enim ad duo. duplū est ad simplum. Precedentes ergo numeri qui sunt in abstinentia significant duplam mortem nrām. simpla xp̄i morte esse destructā. Nos enim in anima et corpore. morti eramus obnoxii. Xpc̄ autem sua corporali morte. et animę et corporis mortem exclusit. Isti autem dies quos in dñi resurrectione cum gaudio et letitia celebramus. significant resurrectionē quam xpc̄ duplam sua simpla contulit. Ipse enim sicut solo corpore mortuus est. ita et solo corpore resurrexit. Nos autē et in anima primum resuscitat peccata dimittendo. et in futuro etiam corpora resuscitaturus est.

Capitulum ieiunii.

ORDO AD POENITENTIĀ DANDĀ. FER. IIII. QUAE EST

In primis premonere debet sacerdos om̄s xp̄ianos ex sacris scripturarum testimonis. quatinus capite ieiunii hoc est hodie ad ueram confessionem ueram q̄ poenitentiam festinantes accedant. De hac hieronimus inquit. Utinam tam cito conuertantur peccatores ad poenitentiam. quam cito dñs preparatus est. etiam mutare presinitam sententiam. Non enim temporis longitudinem requirit deus. sed affectu sinceritatis plenitudo pensatur. Gregorius. Satis alienus a fide est. qui ad